

Sermaye artırımında özellikli durumlar ve vergisel açıdan değerlendirilmesi

Burçin Bak

Borçlar Kanunu'nun 521'inci maddesinde ortakların, adi ortaklığa; nakit, alacak veya diğer mal ve emek olarak bir sermaye koymakla yükümlü oldukları belirtilmiş ve aksine sözleşme hükmü olmadıkça sermayelerin şirketin amacının icap ettirdiği önem ve mahiyette yekdiğerine eşit olması gerektiği hükme bağlanmıştır. Sermaye şirketlerinde ortakların sermaye koyma borçları asli görevlerindedir. Ortağın getirdiği sermaye, "sermaye payı", "katılma payı", "iştirak hissesi" olarak adlandırılır ve fiilen getirilmiş olması gerekmez.

Ortaklar, şirkete getirecekleri sermaye payı ve türünü serbestçe belirleyebilirler. Ortakların sermaye miktarı şirket sözleşmesinde gösterilmemişse, eşit olarak katıldıkları varsayılır.

Şirketler, bazen mevcut varlıklarını devam ettirmek, bazen de şirketin iş hacmini genişletmek için yeni yatırımlar yapılması, yeni pazarlara girilmesi, ekonomik kriz ve sektörel gelişmeler nedeniyle oluşabilecek sermaye kaybının telafi edilmesi ve şirketlerin yeniden yapılandırılması için 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 456'ncı ve devamı maddeleri hükümleri kapsamında sermaye artırımına başvurmaktadırlar.

Anonim şirketlerde sermaye artırımını genel kurul, limited şirketlerde ortaklar kurulu kararı ile yapılmaktadır.

Her ne kadar sermaye artırımını Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılmaktaysa da yapılan sermaye artırımının vergisel sonuçları da doğabilmektedir.

Makalemizde Türk Ticaret Kanunu hükümleri uyarınca yapılan sermaye artırımlarında özellikli durumlar ve bunların vergi kanunları açısından değerlendirilmesi yapılmaya çalışılmıştır.

1. Sermayenin kaybedilmesi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 376'ncı maddesinin ikinci fıkrası, son yıllık bilanço'ya göre, sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının üçte ikisinin zarar sebebiyle karşılıksız kaldığı anlaşılan anonim şirketlerde, genel kurulun derhal toplantıya çağırılmasını ve sermayenin üçte biri ile yetinme ya da sermayenin tamamlanmasına karar vermesini, aksi takdirde şirket kendiliğinden sona ereceğini öngörmektedir¹.

Anılan fıkranın gerekçesinde ise "son yıllık bilançodan, zararlar sebebiyle sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının üçte ikisinin karşılıksız kaldığı anlaşıldığı takdirde, yönetim kurulunun çağırısı üzerine genel kurul iki karardan birini alabilir, (1) sermayenin üçte biri ile yetinme, yani sermayenin azaltılıp zararın bünye dışına atılması; (2) tamamlama. Bu iki karardan birini almamışsa anonim şirket sona erer. Tamamlama ile; azaltılan sermaye kadar veya ondan fazla sermaye artırımını yapılması veya bilanço açıklarının pay sahiplerinin tümünce veya bazı pay sahipleri tarafından kapatılması ya da bazı alacaklıların alacaklarını silmesi kastedilmektedir." denilmiştir.

Kanun koyucu gerek sermaye kaybı gerekse borca batıklık halinde yapılacak işlemleri yönetim kuruluna vazife olarak yüklemiş olup, Kanun'da borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması, yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Sermayenin kaybedilmesi durumunda sermayenin artırımına ilişkin kimi çözüm yolları ve vergisel sonuçları aşağıda değerlendirilmeye çalışılmıştır.

1.1. Eş zamanlı sermaye azaltımı ve artırımını

Şirketin özkaynaklar toplamının, sermayesi ile kanunî yedek akçeler toplamının üçte ikisini karşılamaması durumunda sermayenin eş zamanlı azaltım ve artırımını başvurulacak yöntemlerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yönetim kurulu tarafından hazırlanacak raporda eş zamanlı sermaye azaltımı ve artırımının nedenleri belirtilecek, bağımsız denetime tabi şirket olması durumunda denetçiden, diğer nev'i şirketlerde ise YMM veya

¹ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, md.376

SMMM'den sermayenin ödendiğine ilişkin rapor alınacak, artırılan tutarın sermaye azaltımından fazla olması durumunda ise farkın ¼'ünün ödendiğinin banka mektubu ile tevsiki gerekecektir².

Örneğin, 2016 takvim yılı özkaynaklar toplamı 260.000 TL olan XYZ Anonim Şirketinin özkaynak yapısının aşağıdaki gibi olduğunu varsayalım:

Hesap Adı	Bakiye (TL)
Sermaye	800.000,00
Yasal Yedekler	60.000,00
Geçmiş Yıllar Zararları (-)	(600.000,00)
Toplam	260.000,00

XYZ A.Ş. Genel Kurulu, bilanço zararını kapatmak amacıyla 800.000 TL olan kayıtlı sermayesini 600.000 TL azaltarak 200.000 TL'ye düşürmeye ve eş zamanlı olarak 600.000 TL sermaye artırımını yapma kararı almıştır. Sermaye azaltımı ve eş zamanlı artırım sonucu oluşan yeni özkaynak yapısı aşağıdaki gibidir:

	Sermaye Azaltımı Öncesi	Sermaye Azaltımı Sonrası	Sermaye Artırımı Sonrası
Hesap Adı	Bakiye(TL)	Bakiye (TL)	Bakiye (TL)
Sermaye	800.000,00	200.000,00	800.000,00
Yasal Yedekler	60.000,00	60.000,00	60.000,00
Geçmiş Yıllar Zararları (-)	(600.000,00)		
Toplam	260.000,00	260.000,00	860.000,00

Görüldüğü üzere, sermayenin eş zamanlı azaltım ve artırım yoluyla şirketin sermayesinin güçlendirilmesi tercih edildiğinde, zarar bilanço hesaplarından çıkarılmakta ve şirketin sermayesi zarar öncesindeki durumuna gelmektedir.

Gelir İdaresi Başkanlığının 26.09.2013 tarih ve 64597866-125[6-2013]-158 sayılı özelgesinde;

“Öncelikle, sermayeye eklenmiş olan yeniden değerlendirme değer artış fonunun, iştirakler yeniden değerlendirme değer artış fonunun şirketin sermaye azaltımı yapması sebebiyle işletmeden çekildiğinin kabulü ve işletmeden çekilen tutarların kurumlar vergisine tabi tutulması,

- Daha önce sermayeye eklenmiş olan, yeniden değerlendirme değer artış fonunun ve iştirakler yeniden değerlendirme artış fonunun geçmiş yıl zararlarına mahsubu işleminde nakden veya hesaben bir ödeme bulunmadığından, üzerinden kurumlar vergisi hesaplanarak ödenen yeniden değerlendirme artış fonunun, iştirakler değer artış fonunun geçmiş yıl zararlarına mahsup edilmesi işleminin, kâr payı dağıtımı olarak değerlendirilmemesi ve kâr payı dağıtımına bağlı vergi kesintisi yapılmaması,

- Önceki yıllarda şirket sermayesine eklenmiş olan emisyon primlerinin ve olağanüstü yedeklerin geçmiş yıl zararlarına mahsup edilmesi işleminde nakden veya hesaben bir ödeme bulunmadığından kâr payı dağıtımı olarak değerlendirilmemesi ve kâr payı dağıtımına bağlı vergi kesintisi yapılmaması,

- Son olarak da, şirket ortakları tarafından nakdi veya ayni olarak konulan sermayenin işletmeden çekildiğinin kabulü ve bu tutar üzerinden kurumlar vergisi hesaplanmaması ve kar dağıtımına bağlı vergi kesintisi yapılmaması gerekmektedir.”

denilmiştir.

Yukarıda yer verilen özelgesinden de anlaşılacağı üzere Gelir İdaresi Başkanlığı, yapılacak sermaye azaltımının; öncelikle, kurumlar vergisine ve vergi sonrası dağıtılan kazancın ise kâr dağıtımına bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak hesaplardan karşılanması; sonra, sadece kâr dağıtımına bağlı vergi kesintisine tabi

² Özbilen, Zekeriya Başar, “Anonim şirketlerde sermaye kaybının tespiti ve mali durumun iyileştirilmesi”, Sayı Ağustos 2015, Vergidegudem

tutulacak hesapların kullanılması, son olarak ise işletmeden çekilmesi halinde vergilendirilmeyecek olan aynı ve nakdi sermayenin işletmeden çekildiğinin kabulü yönünde görüş bildirmektedir.

1.2. İç kaynaklardan sermaye artırım

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, anonim ve limited şirketlerin sermaye ihtiyacını süratle ve kolayca karşılayabilmek amacıyla sermaye artırım yöntemlerini yeniden düzenlemiş olup, iç kaynaklardan sermaye artırımına Kanun'da ilk defa yer verilmiştir.

Yeni düzenleme ile pay sahipleri tarafından fiili olarak herhangi bir nakdi veya aynı kaynak sağlanmadan, şirketin kendi iç kaynaklarından sermaye artırım yapılmasının hukuki dayanağı oluşturulmuştur.

TTK'nın 462/1. maddesinde; "Esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca özgülenmemiş yedek akçeler ile kanuni yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları ve mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye eklenmesine izin verdiği fonlar sermayeye dönüştürülerek sermaye iç kaynaklardan artırılabilir." hükmüne yer verilmiştir. Bu kapsamda iç kaynaklardan yapılacak olan sermaye artırım, hem esas sermaye hem de kayıtlı sermaye sisteminde yapılabilir.

Yedek akçeler veya fonların sermayeye dönüştürülmesi ile iç kaynaklardan sermaye artırım yapılabilir. TTK'nın 519 ve devamı maddelerinde yedek akçeye ilişkin hükümler bulunmakta olup, kanun koyucu yedek akçeyi "yasal yedek akçe" ve "şirketin isteği ile ayırdığı yedek akçe" olarak iki gruba ayırmıştır. Burada dikkat edilmesi gereken husus ise yedek akçelerin serbest tasarruf edilebilecek nitelikte olması durumunda sermaye artırımında kullanılabilmesidir.

TKK'nın 462. maddesi hükmü dikkate alındığında mevzuatın bilançoya konulmasına ve sermayeye ilavesine izin verdiği fonların sermaye artırımında iç kaynak olarak kullanılabilmesi görülmektedir. Kanun koyucu madde hükmünden de anlaşılacağı üzere, fonlar için herhangi bir belirleme yapmamıştır. Yeniden değerlendirme fonu (eğer varsa 2003 enflasyon düzeltme öncesine ait unsurlar), pay senedi ihraç primleri (emisyon primleri), gayrimenkul ve iştirak hissesi satış kazancı, yabancı para çevrim farkları, pay senedi iptal karları ve özsermaye kalemlerine ait enflasyon farkları bu fonlar arasında sayılabilir.

İç kaynakların tespiti hususunda ise yeni Türk Ticaret Kanunu mülga Kanun'un işlem denetçisi ibaresini kaldırarak yönetim kurulu ifadesini eklemiş ve onayını yeterli bulmuştur.

Öte yandan Ticaret Sicil Yönetmeliği'nin³ sermaye artırımında belgelemeyi düzenleyen 73. maddesinde "Sermaye artırımını sadece iç kaynaklardan veya sermaye taahhüdü yoluyla ya da sermaye taahhüdü ile birlikte iç kaynaklardan yapıyorsa, sermayenin tamamının ödendiğine, karşılıksız kalıp kalmadığına ve şirket özvarlığının tespitine, iç kaynaklardan karşılanan tutarın şirket bünyesinde gerçekten var olduğuna ilişkin yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu ya da denetime tabi şirketlerde denetçinin bu tespitlere ilişkin raporu" hükmüne yer verilmiştir.

Türk Ticaret Kanunu'nda; bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması halinde, bu fonların sermayeye dönüştürülmeden, sermaye taahhüt edilmesi yoluyla sermaye artırılamayacağı⁴ hükmü yer almaktadır.

³ 27.01.2015 tarih ve 28541 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 2012/4093 sayılı Ticaret Sicil Yönetmeliği

⁴ 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu Md.462/3.

Bunun gerekçesi olarak ise uygulamada bilançoda sermayeye eklenebilecek bir fon mevcutken veya böyle bir fonun hesaplanıp bilançoya konulması yolu açıkken, önce nakdi sermaye artırımını yaparak ve çoğu kez bunun miktarını yüksek tutarak, artırıma bazı pay sahiplerinin katılamamalarından diğer bir grup pay sahibine yarar sağladıklarının görüldüğü bu sebeple de pay sahiplerinin korunması amacıyla Kanun metninin hüküm altına alındığı açıklanmıştır⁵.

Ayrıca, anonim şirketler Kanun maddesi kapsamında bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonlarla birlikte sadece bu fonların toplam tutarına kadar nakdi olarak sermayelerini artırılabilecektir.

Burada sınırlama, sadece bilançoda sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması halinde geçerlidir. Ayrıca bu düzenleme sadece anonim şirketlere ilişkin olup, limited şirketler için belirtilen zorunluluk bulunmamaktadır.

Bu noktada bir hususa değinmek gerekir. TTK, bu yasağı sadece "sermayeye eklenmesine mevzuatın izin verdiği fonların bulunması hâline" özgülemiştir. Yani, esas sözleşme veya genel kurul kararıyla ayrılmış ve belirli bir amaca öngülenmemiş yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımları için aynı yasak öngörülmemiştir⁶.

Dolayısıyla, isteğe bağlı yedek akçeler ile kanunî yedek akçelerin serbestçe kullanılabilen kısımlarının mevcut olması ve bilançoda mevzuatın sermayeye eklenmesine izin verdiği fonların bulunmaması durumunda sermaye taahhüdü yoluyla sermaye artırımına gidilmesinde bir engel olmayacağı kanaatindeyiz.

Mevcut pay sahipleri, iç kaynakları sermayeye eklemek yerine, sermaye taahhüdü yoluyla ve her bir pay sahibinin payı oranında artırılan sermayeye iştiraki suretiyle sermaye artırımını gerçekleştirebilirler. Böyle bir durumda, ihlal edilen ve dolayısıyla korunması gereken bir menfaat bulunmamaktadır. Ayrıca, iç kaynaklar sermayeye eklenmeden dış kaynaklardan sermaye artırımını yapılması ve artırılan kısma mevcut pay sahiplerinden yalnızca belirli bir kısmının iştiraki konusunda tüm pay sahiplerinin oy birliği ile karar aldığı durumlarda da, rızası dışında dış kaynaklardan sermaye artırımını yapılmasına bağlı olarak zarara uğrayan bir pay sahibi bulunmayacaktır⁷.

İç kaynakların sermaye artırımında kullanılması durumunda, payların nakdi bedellerinin tamamen veya kısmen ödenmiş olması gerekmemektedir. YTTK'da kuruluşta olduğu gibi sermaye artırımında da yönetim kurulu tarafından sermaye artırımının türüne göre bir beyan imzalanması ve beyanın "bilgiyi açık, eksiksiz, doğru ve dürüst bir şekilde verme ilkesine" göre hazırlanması gerekmektedir.

➤ **Sermaye düzeltmesi olumlu farkları**

⁵ Yavuz, Mustafa, "Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı", **Mali Çözüm Dergisi**, Temmuz-Ağustos 2013, s.134

⁶ Altaş, Soner, "Anonim Şirketlerde İç Kaynaklardan Sermaye Artırımı", **Mevzuat Dergisi**, Nisan 2013, Sayı 112

⁷ Yaralı, Levent, "Fonlar Sermayeye Dönüştürülmeden Sermaye Artırımı Yapılabilir Mi?", **Dünya Gazetesi**, 21 Haziran 2013

Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 298'inci fıkrasında pasif kalemlere ait enflasyon fark hesapları, herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, bu işlemlerin yapıldığı dönemlerin kazancı ile ilişkilendirilmeksizin, bu dönemde vergiye tâbi tutulacağı, ancak öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farklarının düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıl zararlarına mahsup edilmesi veya kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilmesi durumunda bu işlemlerin kâr dağıtımını sayılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen madde hükmü uyarınca sermaye düzeltme olumlu farklarının sermayeye eklenmesi durumunda kurumlar vergisi ödenmeyeceği gibi kar dağıtım stopajı da yapılmayacaktır.

➤ **Gayrimenkul ve iştirak hissesi satış kazançları istisnasından kaynaklanan fonlar**

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 5'inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendinde yer alan gayrimenkul ve iştirak hissesi satışına ilişkin istisna hükmü aşağıdaki gibidir:

"e) Kurumların, en az iki tam yıl süreyle aktiflerinde yer alan taşınmazlar ve iştirak hisseleri ile aynı süreyle sahip oldukları kurucu senetleri, intifa senetleri ve rüçhan haklarının satışından doğan kazançların % 75'lik kısmı.

Bu istisna, satışın yapıldığı dönemde uygulanır ve satış kazancının istisnadan yararlanan kısmı satışın yapıldığı yılı izleyen beşinci yılın sonuna kadar pasifte özel bir fon hesabında tutulur. Ancak satış bedelinin, satışın yapıldığı yılı izleyen ikinci takvim yılının sonuna kadar tahsil edilmesi şarttır. Bu süre içinde tahsil edilmeyen satış bedeline isabet eden istisna nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğramış sayılır.

İstisna edilen kazançtan beş yıl içinde sermayeye ilave dışında herhangi bir şekilde başka bir hesaba nakledilen veya işletmeden çekilen ya da dar mükellef kurumlarca ana merkeze aktarılan kısım için uygulanan istisna dolayısıyla zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler ziyaa uğramış sayılır. Aynı süre içinde işletmenin tasfiyesi (bu Kanuna göre yapılan devir ve bölünmeler hariç) halinde de bu hüküm uygulanır.

Menkul kıymet veya taşınmaz ticareti ve kiralınmasıyla uğraşan kurumların bu amaçla ellerinde bulundukları değerlerin satışından elde ettikleri kazançlar istisna kapsamı dışındadır."

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 26/08/2011 tarih ve B.07.1.GİB.4.41.15.01-KVK-2010/21-120 sayılı özelgesinde; "... şirketin aktifinde iki yıldan fazla süreyle kayıtlı bulunan taşınmazın satışından elde edilecek kazancın, satışın yapıldığı yılı izleyen hesap döneminin başından itibaren kazancın beyan edildiği döneme ait kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği tarihe kadar fon hesabına alınması, dolayısıyla bu kazancın satışın yapıldığı dönemin genel sonuç hesaplarına yansıtılması gerekmektedir. Fon hesabına alınan kazanç tutarının sermayeye ilavesi ancak bu işlem sonrasında mümkün bulunmaktadır." ifadelerine yer verilmiştir.

Söz konusu istisna kar kaynaklı yedek olup, beş yıllık sürenin dolmasını müteakip ortaklara dağıtılabilecek niteliktedir. Herhangi bir durumunda şirketlerin sermaye artırımına ihtiyaç duymaları halinde söz konusu yedeğin sermayeye ilavesi, beş yılın sonunda dağıtılabilecek kardan ortakların mahrum kalmalarına sebebiyet verecektir. Fon tutarlarının tamamının sermayeye ilave edilmesi zorunda kalınması özellikle düşük miktarda

sermaye ihtiyacının olduğu durumlarında gelecekteki olası kar dağıtım kaynaklarının ortadan kalkması ile sonuçlanacaktır⁸.

2. Nakdi sermaye artırım ve teşvik uygulaması

Sermaye kaybının önlenmesi açısından alınacak tedbirlerden biri de nakdi sermaye artırımıdır. Genel olarak nakdi sermaye artırım sermaye kaybının önlenmesine yönelik tedbirlerden biri olarak gösterilmesine karşın ticaret sicil uygulamalarında sermayenin öz kaynaklar içinde korunduğu durumlarda doğrudan sermaye artırımına gidilebilmektedir.

Şirketin sermaye kayıplarını sermaye azaltımı, eş zamanlı sermaye azaltımı ve artırım gibi tedbirler ile ortadan kaldıramadığı durumlarda şirketin feshine gerek kalmadan pay sahiplerinin haklarının korunması, şirketin ana unsurlarından olan sürekliliğin sağlanması açısından doğrudan nakdi sermaye artırım seçeneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

7 Nisan 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6637 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile sermaye şirketlerinin nakit sermaye artırımlarına ilişkin olarak teşvik uygulaması getirilmiştir ve 1 Temmuz 2015 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Kurumlar Vergisi Kanunu'nda finans, bankacılık ve sigortacılık sektörlerinde faaliyet gösteren kurumlar ile kamu iktisadi teşebbüsleri hariç olmak üzere sermaye şirketlerinin ilgili hesap dönemi içinde, ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi sermaye artışları veya yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakit olarak karşılanan kısmı üzerinden Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından indirimden yararlanan yıl için en son açıklanan bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı dikkate alınarak, ilgili hesap döneminin sonuna kadar hesaplanan tutarın % 50'sinin, kurumlar vergisi matrahının tespitinde kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla, kurum kazancından indirim konusu yapılabileceği hüküm altına alınmıştır.

4 Mart 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan "Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri no:1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ"de nakdi sermaye teşvikine ilişkin esaslar Maliye Bakanlığı tarafından ana hatlarıyla örnekler ile açıklanmıştır.

Kanun metninde ve tebliğde yer verilen açıklamalar kapsamında indirim uygulamasında,

a) Nakdi sermaye artışı, sermaye şirketlerince ilgili hesap döneminde ticaret siciline tescil edilmiş olan ödenmiş veya çıkarılmış sermaye tutarlarındaki nakdi artışlar ile yeni kurulan sermaye şirketlerinde ödenmiş sermayenin nakdi olarak karşılanan kısmını,

b) Ticari krediler faiz oranı, bankalarca açılan TL cinsinden ticari kredilere uygulanan ağırlıklı yıllık ortalama faiz oranı olarak dikkate alınacak olan ve TCMB tarafından indirimden yararlanan yıl için en son açıklanan "Bankalarca Açılan Kredilere Uygulanan Ağırlıklı Ortalama Faiz Oranları"ndan "Ticari Krediler (TL Üzerinden Açılan) (Tüzel Kişi KMH ve Kurumsal Kredi Kartları Hariç)" faiz oranını,

⁸ Denet Sirküleri, "Anonim Şirketlerde Sermaye Artırımında İç Kaynakların Önceliği Meselesi", No: 2013/038, 11 Şubat 2013

c) Süre, ticaret siciline tescil edilen sermaye artırımının nakit olarak karşılanan kısmının şirketin banka hesabına yatırıldığı tarihin içinde bulunduğu (Nakden taahhüt edilen sermayenin, sermaye artırımına ilişkin kararın ticaret siciline tescil edildiği tarihten önce şirketin banka hesabına yatırılan kısmı için tescil tarihinin içinde bulunduğu) aydan hesap döneminin sonuna kadar olan ay sayısının 12 aya olan oranını,

ifade etmektedir.

Bununla birlikte aşağıda belirtilen sermaye artışlarının indirim tutarının hesaplanmasında dikkate alınmayacağı hüküm altına alınmıştır:

- Sermaye şirketlerine nakit dışındaki varlık devirlerinden kaynaklanan sermaye artışları,
- Sermaye şirketlerinin birleşme, devir ve bölünme işlemlerine taraf olmalarından kaynaklanan sermaye artışları,
- Bilançoda yer alan öz sermaye kalemlerinin sermayeye eklenmesinden kaynaklanan sermaye artışları,
- Ortaklarca veya Kurumlar Vergisi Kanununun 12'nci maddesi kapsamında ortaklarla ilişkili olan kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları,
- Şirkete nakdi sermaye dışında hisse senedi, tahvil veya bono gibi kıymetlerin konulması suretiyle gerçekleştirilen sermaye artışları,
- Bilanço içi kalemlerin birbiri içinde mahsubu şeklinde gerçekleştirilen sermaye artışları.

Öte yandan indirim tutarının hesaplanmasında dikkate alınmayacak sermaye artışlarına ilişkin tebliğde verilen örneğin yeterli ve açık düzeyde olmaması, ortaklar tarafından veya ortaklarla ilişkili kişilerce kredi kullanılmak veya borç alınmak suretiyle gerçekleştirilen sermaye artırımına ilişkin belirgin çizgilerin olmaması ve mevcut konjonktürde şirketlerin faaliyetlerini kredi kullanarak sürdürdükleri göz önüne alındığında, bu yapıda olan sermaye şirketlerinde nakdi sermaye teşviki uygulamasının pek mümkün olmadığı görüşündeyiz.

Konu ile ilgili olarak Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilecek özgelgeler ile sürece ilişkin hatların belirlenmesi gerektiği düşüncesindeyiz.

Tebliğin ilerleyen bölümlerinde “*Sermaye şirketleri gerçekleştirdikleri nakdi sermaye artışları üzerinden, nakdi sermaye artışının yapıldığı hesap döneminden itibaren başlamak üzere izleyen her bir hesap dönemi için ayrı ayrı indirim uygulamasından yararlanabileceklerdir.*”

Öte yandan, sonraki dönemlerde sermaye azaltımı yapılması hâlinde nakdi sermaye artışının azaltılan sermaye tutarı kadarlık kısmı indirim hesaplamasında dikkate alınmayacaktır.” hükümlerine yer verilmiştir.

Burada dikkat edilecek husus ise Gelir İdaresi Başkanlığının sermaye azaltımına ilişkin olarak bu zamana kadar vermiş olduğu özgelgelere sermaye azaltımının vergilendirilmesi gereken işlemlerden başlanılarak yapılması gerektiği yönündeki açıklamalarına zıt yönde bir uygulama getirilmiş olmasıdır.

Vergi İdaresi vermiş olduğu özgelgelere sermaye azaltımının önce en çok vergi alınması gereken unsurdan başlayarak yapılmasını yani varsa daha önce sermaye eklenmiş yeniden değerlendirme fonları, gayrimenkul satış kazancı istisnası gibi vergilendirilmesi gereken kaynaklardan, en son olarak ise ortakların nakden veya hesaba koyduğu sermayelerden yapılması gerektiğini kabul ederken, nakdi sermaye artışına ilişkin indirim

uygulamasý sonrasında sermaye azaltýmý yapýlmasý hâlinde, nakdi sermaye artýþının azaltýlan sermaye tutarý kadarlýk kısmının indirim hesaplamasýnda dikkate alınmayacađını kabul ederek farklı bir uygulamaya gitmiþtir.

Sermaye Őirketleri tarafından nakdi sermaye artýþına iliŐkin hesaplanan indirim tutarının kazanç yetersizliđi nedeniyle ilgili olduđu hesap dönemine ait matrahın tespitinde indirim konusu yapýlamamasý halinde bu indirim tutarlarý, herhangi bir endekslemeye tabi tutulmaksýzın izleyen hesap dönemlerine iliŐkin matrahın tespitinde indirim konusu yapýlabilecektir.

BirleŐme ve devir iŐlemlerine iliŐkin olarak devralan kurumun söz konusu nakdi sermaye artýþına iliŐkin indirim tutarından yararlanýp yararlanmayacađý konusunda henüz bir açıklama yapýlmamýŐtır. İdarenin bu konu hakkında vereceđi zelgeler ile uygulamaya yön vermesi gerektiđi açıktır.

Bu makalede yer alan açıklamalar, yazarının konu hakkındaki kiŐisel görüŐünü yansýtmaktadır. Makaledeki bilgi ve açıklamalardan dolayı EY ve/veya Kuzey YMM ve Bađýmsýz Denetim A.Ő. 'ye sorumluluk iddiasında bulunulamaz. Mevzuatın sýk deđiŐtirilen ve farklı anlayýŐlarla yorumlanabilen yapısı nedeniyle, herhangi bir konuda uygulama yapýlmadan önce konunun uzmanlarından profesyonel yardım alınmasýnı tavsiye ederiz.